

SŁOWO

Wilno, Piątek 11-go kwietnia 1924 r.

PRZEMIERATA miesięczna z dostarczaniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 5000000 zagranicą 10000000. Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędnościowej Nr. 80.259.
Cena pojedynczego N-ru 2500000 mr.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228, otwarta od 9 do 3. Tel. drukarni 262.

CENA OGŁOSZEŃ. Wiersz milimetryowy jednoszpaltowy na str. 2-jej i 3-jej 350000 mk., za tekstem 180000 marek. Najmniejsze ogłoszenie 1800000 mk. — Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.
W nr. świątecznych o 25 proc. drożej.

Incydent besarabski.

Zerwanie rosyjsko-rumuńskich rokowań skutkiem deklaracji przedstawiciela Sowietów, protestującej przeciw przynależności Besarabji do państwa rumuńskiego, zajęło prasę i opinię europejską, nie tyle może z uwagi na przedmiot, ile na ostry ton samego protestu i moment do jego wypowiedzenia wybrany. Ale niezadługo Europa zachodnia przejdzie nad nim do porządku dziennego. Zajmie się innymi sprawami, bliżej ją obchodzącymi lub nowymi, również, lub więcej nawet niezwykłymi incydentami, których czas powojenny codziennie wyrzuca tyle, że fale dzieł współczesnych. Inaczej jednak powinno być u nas i oczywiście w najbardziej zainteresowanej Rumunii. Incydent sam wojny w najbliższych dniach nie wywoła. To pewne. Tym niemniej jednak, jako objaw psychologiczny politycznej Rosji, deklaracja sowiecka jest faktem, nad którym przejść do porządku dziennego bez głębszego zastanowienia się nie powinny państwa graniczące z Rosją.

Besarabska uwertura jest przecież tylko wstępem do daleko sięgającej gry politycznej i militarnej. Wogóle dążenie do rewizjonizmu na zachodniej granicy ziem, które niegdyś do imperjum rosyjskiego należały, jest dążeniem sowieckiej Rosji i będzie stałym, niezmiennym programem każdej innej Rosji, która się ma odrodzić w przyszłości, bez różnicy formy rządu, w jakiej odrodzenie to może nastąpić. To trzeba sobie jasno i wyraźnie powiedzieć. W całym tym programie podłożem zasadniczym jest pewne żywiołowe parcie, które od wieków istnieje i które tylko siłą może być powstrzymane. Dla jakichkolwiek kompromisów miejsca tutaj nie ma. Dla nielicznej grupy upartych doktrynerów incydent besarabski jest poważnym *memento*, który sobie dobrze zakarbować należy w pamięci. Dzisiaj Rosja zażądała od Rumunii Besarabji, jutro, przy odpowiedniej koniunkturze politycznej czy militarnej, zażądać może od Polski linii Bugu, może „Cheimskiej gubernji”, a gdy koniunktury będą jej sprzyjać — to nawet pomówić gotowa o Warszawie, to jednak z obietnicą autonomji, a przynajmniej samorządu, w myśl odczytu wielkiego księcia Mikołaja. Tego prądu, nikt z duszy rosyjskiej nie wyrwie. Chyba zajdą jakieś nieprzewidziane wypadki, jeszcze dosadniejsze od bolszewizmu dla Rosji, a to przewidywać do tej chwili trudno.

Natomiast przewidywać można, i należy, w bliskim może czasie, ruch Rosji, skierowany przeciw Rumunii, do którego wstępem jest protest w sprawie Besarabji. Rumunia jest mniejszą i słabszą od Polski, więc właśnie po linii najmniejszego oporu mogą się przedewszystkiem skierować wezbrane w Bolszewji dążności do ekspansji i wzmocnienia w ten sposób znikającego wewnątrz komunizmu. Przypuszczamy, że w Bukareszcie zdają sobie sprawę z groźącego niebezpieczeństwa, z którym prędzej czy później spotkać się przyjdzie. A niebezpieczeństwo to wcale poważne i sięga daleko. Dzisiaj Rosja mówi urzędowo o Besarabji, a prywatnie o Bukowinie. Jutro będzie wydobywać z odległego średniowiecza jakieś niby historyczne pretensje, idące w głąb dalszych ziem państwa rumuńskiego.

Że starcie Rumunii z Rosją jest również nieuniknionem, jak scysja Polski z tem czy innym państwem rosyjskiem, i ta właśnie okoliczność jest węzłem, łączącym Rumunię i Polskę, o tem wiedzą niewątpliwie w Bukareszcie. Ale na czyje przyzwolenie i pomoc w tej walce, która prędzej czy później wybuchnąć musi, liczą w Rumunii? Pozostawienie jej rządu w małej Batencji i ścisły stosunek z Jugosławią i Czechosłowacją może budzić pewne wątpliwości co do jasnej orjentaacji na przyszłość. Jugosławię przeciw Rosji nigdy nie pójdzie. Tu się nikt ludzi nie powinien. Czechosłowacja jest wyraźnie rosyjskim sprzymierzeńcem i może raczej zbrojnie wystąpić, w jednym z Rosją szeregu. Zachowanie się jej w czasie rosyjsko-polskiej wojny, w r. 1920 i cała wogóle jej polityka dają pod tym względem aż nadto wymowne dowody. Z innych zupełnie pewniejszych materiałów należy Rumunii mur ochronny przeciw Rosji budować. Tu w pierwszej linii wskazane są Bułgaria i Turcja i z nimi porozumienie jest względnie nietrudne. Niewątpliwie trudniejszym ale również możliwym przy pewnych okolicznościach byłoby porozumienie z Węgrami.

Rosyjskie niebezpieczeństwo powiane w Bukareszcie spowodować bardzo gruntowną rewizję dotychczasowych stosunków zewnętrznej polityki i doprowadzić do zbudowania programu opartego na trwałych fundamentach i na długą powszechnodziejową metę obliczonego.

Alfons Parczewski.

Z Warszawy.

(Telefonem od wł. koresp.)

Wzmocnienie stanowiska min. Zamoyckiego.

Stanowisko ministra spraw zagranicznych, hr. Zamoyckiego, po wczorajszym posiedzeniu komisji spraw zagranicznych, na którym był on broniony wobec napadów pos. Dąbskiego przez postów Strońskiego i Marjana Seyde, zostało znacznie wzmocnione.

W klubach Izby przewidują, iż wniosek pos. Dąbskiego o postawienie w stan oskarżenia przed Trybunałem min. Zamoyckiego spotka się z porażką.

O sądownictwo na ziemiach wschodnich.

W odpowiedzi na interpelację posła Prystupa i tow. w sprawie stosunków panujących w sądownictwie na Wołyniu, minister sprawiedliwości przesłał na ręce marszałka Izby Poselskiej wyjaśnienie, z którego wynika, iż z powodu trudnych warunków życiowych na ziemiach wschodnich, oraz braku dogodnej komunikacji, sądownictwo na Wołyniu wykazuje istotnie pewne braki, jednak stan jego stale się poprawia.

Badanie ruchów listopadowych.

Do Krakowa przybyła Komisja sejmowa dla zbadania ruchów listopadowych i rozpoczęła swoje czynności śledcze.

Wystąpienie ze Związku L. Nar.

Posel Szczeban Sawicki, rolnik z Płońskiego, dotychczasowy członek Zw. L. Nar., wystąpił z tego stronnictwa i wszedł w skład klubu P.S.L. Piast.

Pożegnanie posła Gibsona.

Wobec rychłego opuszczenia Warszawy przez dotychczasowego

posła Stanów Zjednoczonych Gibsona, Towarzystwo Polsko-Amerykańskie, oraz Polsko-Amerykańska Izba handlowo-przemysłowa postanowiły ofiarować posł. Gibsonowi adres, opatrzony podpisami przedstawicieli instytucji społecznych, oraz osób prywatnych.

Wrócenie adresu odbędzie się uroczystie dn. 26 b. m., podczas śladania pożegnania, które wydadzą wyżej wymienione instytucje na cześć p. Gibsona.

SEJM I RZĄD.

Wiceminister do spraw kresowych.

Dowiadujemy się, że w najbliższym czasie utworzone zostanie w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych stanowisko specjalnego podsekretarza stanu do spraw kresowych.

Zjazd wojewodów.

W pierwszych dniach maja r. b. ma się odbyć w Warszawie zjazd wojewodów z całej Rzeczy. Celem zjazdu będzie omówienie spraw, dotyczących administracji państwowej i samorządowej. Między innymi rozpatrywane będą projekty ustaw o gminach wiejskich i miejskich, o powiatowych związkach komunalnych, sprawy sanacji finansów komunalnych, reorganizacji władz administracyjnych II instancji. Poza tem na porządku dziennym postawione są sprawy: stosunku do policji państwowej, pracy, mniejszości narodowych, oraz kwestja przekazania wojewodom niektórych agend M. S. Wawr.

P. A. T.

Rada Ministrów zatwierdziła statut P. A. T-icznej. Według statutu tego P. A. T-iczna jest przedsiębiorstwem państwowym, organizacyjnie podlegającym Prezosałowi Ministrów. Dyrektorem P. A. T-icznej jest urzędnikiem państwowym, zaś funkcjonariusze agencji urzędnikami kontraktowymi. Prezes ministrów ustala Radę Nadzorczą P. A. T-icznej, złożoną z trzech osób.

Pierwsza rata podatku majątkowego.

Rada ministrów zatwierdziła projekt rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o poborze pierwszej raty podatku majątkowego i przekazania czynności obliczenia tej raty komisjom szacunkowym.

Pierwsza rata liczy się od 10 czerwca do 10 lipca 1924 r. Zaliczki, uiszczone na poczet podatku majątkowego, nie będą rachowane na pierwszą ratę, lecz uwzględniane w terminie późniejszym.

Bony podatkowe.

Ministerstwo Skarbu poleciło wstrzymać sprzedaż bonów podatkowych, które w związku ze stabilizacją marki polskiej spełniły swe zadanie.

Bony, znajdujące się w obiegu, przyjmowane będą nadal przez kasy skarbowe przy wpłacie należności podatkowych.

Jednocześnie P. K. K. P. przy udzieleniu kredytów cofnęła wpłatę części ich w bonach podatkowych.

Reklam w bloku mniejszości narodowych.

Zaznaczając, że życie wewnętrzne Sejmu i sprawy gospodarcze zaczęły brać górę nad sprawami politycznymi, stwierdza „Unser Volksblatt”, że zrodziły się na tem tle sprzeczności pomiędzy klubami bloku, a mikroby różnic klasowych zaczęły działać w poszczególnych klubach. Stanowisko zajęte przez posła Grynbauma w dyskusji budżetowej jest dla dziennika bundowskiego dowodem zupełnego rozkładu bloku mniejszości. Przedstawiciele żydowskich i niemieckich kupców i fabrykantów, rabinów i księży poszli jedną drogą, przedstawiciele zaś robotników niemieckich i białoruskich i ukraińskich włościan — inną.

Obrazy Sejmu.

Posiedzenie Izby Poselskiej.

WARSZAWA, 10. IV (PAT). Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu po odczytaniu szeregu interpelacji Izba zatwierdziła w 1-m czytaniu projekt ustawy o monopolu spirytusowym, oraz projekt ustawy karnoskarbowej.

Po ratyfikowaniu traktatów handlowych z Anglią i Finlandją Izba przyjęła poprawkę Senatu do ustawy o zakazie wywozu ropy poza granice państwa. Następnie Izba przyjęła w 2 i 3 czytaniu projekt ustawy, uchylającej ustawę o uznaniu nazwisk przybranych podczas służby wojskowej.

Po sprawozdaniu pos. Janeczka PSL (Piast) o wniosku nagłym w sprawie zmniejszenia opłat i taksy za pasanie bydła w lasach państwowych przyjęto szereg rezolucyj w tej sprawie.

Pos. Rabski ZLN. przemawiał w sprawie nagłości wniosku ZLN w sprawie reformy ustawy o kasach chorych. Mówca podnosi, że ustawa ta domaga się bezwzględnej reformy, gdyż wśród klas pracujących coraz częściej daje się słyszeć ostre sprzeciw przeciwko tej ustawie. Szczególnie krzywdzącym, zdaniem mówcy, stał się surowy monopol kasy terytorjalnej dla pracowników umysłowych, którzy płacą za pozor opieki lekarskiej. Idea kas chorych, oświadczył mówca, jest wzniosła, ale walczymy przeciw wadliwej ustawie, która lekceważy doświadczenie innych narodów.

W imiennym głosowaniu nagłość wniosku przyjęto 160 przeciwko 144.

Następne posiedz. Sejmu odbędzie się 11 b. m. o g. 11 i pół.

Wybory w Bawarii.

Ostateczne wyniki.

BERLIN, 8.4. Ostateczny rezultat wyborów do Sejmu Bawarskiego, z wyjątkiem terenu Palatynatu wykazuje, iż największą ilość głosów otrzymały następujące cztery stronnictwa: bawarska partja ludowa 919.587, blok ludowy (grupa Hitlera) 491.863, socjaliści 433.821, komuniści 208.017.

Do zwycięstwa grupy Hitlera przyczyniły się głosy mieszkańców Monachium i Norymbergji, jako miast prawie całkowicie opianowanych przez Hitlera. Natomiast w miastach mniejszych i na wsi liczba głosów w stosunku do wyborów poprzednich niezmieniła się, z wyjątkiem kilku środowisk przemysłowych, gdzie wzrosła liczba głosów komunistycznych.

Projekt plebiscytu w sprawie suwerenności Bawarii odrzucony został znikomą większością głosów: 1.263.892, przeciwko 1.224.017.

Po wyborach.

Urzędowe wyniki wyborów.

RZYM, 10. IV. (PAT). Wedle urzędowych danych rezultaty wyborów są następujące: lista ogólna narodowa — uzyskała 4.264.454 głosy, „popolari” — 645.000, socjaliści zjednoczeni — 418.056, lista rządowa uzupełniająca — 351.080, maksymaliści — 348.540, komuniści — 304.882, liberalni demokraci — 241.685, opozycja konstytucyjna — 147.122, republikańscy — 124.978, demokraci społeczni — 104.982, słowianie i inne mniejszości narodowe — 61.000, partja chłopska — 58.000, faszystoi dysydenci — 30.000.

Krwawy wyrok.

MOSKWA, 9. IV. (PAT). Rosyjska Agencja Telegraficzna donosi, że wczoraj zapadł wyrok w procesie kijowskim. Szereg oskarżonych skazano na karę śmierci. 6-ju na 10 lat więzienia, 1 oskarżoną na 7 lat, 2 na 5 lat, 1 na 1 rok, 1 oskarżony został uwolniony. Skazanym przysługuje prawo postawienia w ciągu 48 godzin wniosku o ulaskawienie.

Propozycje biegłych.

Ku załatwieniu sprawy reparacyj.

PARYŻ, 10. IV. (PAT). Sprawozdanie I-go Komitetu rzeczoznawców stwierdza przedewszystkiem, że Niemcy mają najzupełniejszą możność stabilizacji swojej waluty i zrównoważenia swego budżetu, mogą równocześnie sprostać zobowiązaniom, obciążającym je na skutek postanowień traktatów.

Aby osiągnąć całkowitą odbudowę finansową po 4-ech latach, Niemcom wystarczy do tego konsekwentne i stałe zwiększanie swych dochodów budżetowych, tak aby pod względem obciążenia podatkowego dorównać obciążeniu podatkowemu państw sprzymierzonych. Biorąc pod uwagę sytuację Niemiec, komisja odszkodowań mogłaby udzielić Niemcom czasowego moratorium kilkuletniego. Roczne raty wpłat od Niemiec przewidziane są w przedsięwzięciu pierwszych 5 lat w sumach następujących: 1-szy rok 1 miliard, 2-gi rok 1 miliard 200 milionów, 3-ci rok 1 miliard 450 milionów, 4-ty rok 2 miliardy, 5-ty rok 2 miliardy 500 milionów marek w złocie. Poczynając od roku 1929 — 30 roczne raty przewyższyłyby sumę 2 i pół miliarda.

Sumy te przeznaczone na spłatę odszkodowań byłyby czerpane z następujących źródeł: 1) z dochodów kolei niemieckich, 2) z dochodów zahipotekowanych na przemysł niemiecki, 3) z podatków od transportów kolejowych i 4) z wpływów ogólnie budżetowych Rzeczypospolitej.

Podstawowym elementem systemu ma być Emisyjny Bank Złoty z siedzibą w Berlinie, z kapitałem 400 milionów marek w złocie. Bank wypuści banknoty w sumie pokrytej złotem do jednej trzeciej części wysokości. Banknoty te będą mogły być na żądanie wymieniane na złoto. Awans pieniężny udzielony Rzeczypospolitej przez Niemców ograniczać się będzie do sumy 100 milionów w złocie, dopuszczalne awanse do kolei żelaznych nie mogą przekroczyć 200 mil.

Kontrolą nad Dyrekcją niemiecką sprawować będzie Rada Główna, stanowiąca właściwą Radę Administracyjną. Składać się ona będzie z 7 Niemców i 7 cudzoziemców. Rada ta większością 9 głosów, z tego co najmniej 6 głosów cudzoziemców, wybiera komisarza obdarzonego władzą dyskrecyjną.

Rada Główna może postanowić większością 3/4 gł. przeniesienie zasobów kruszców, oraz biura emisyjnego do kraju neutralnego. Koleje niemieckie stanowią tow. akcyjne o kapitale 26 miliardów marek, rozdzielonych na 2 miliardy akcji uprzywilejowanych, z których 1/4 część należyć będzie do Rzeczypospolitej, dalej 18 miliardów akcji zwyczajnych, przeznaczonych dla Rzeczypospolitej, w obliczeniach, mających przynosić 660 milionów dochodu dla komisji odszkodowań. Rzeczoznawcy uważają siebie za niekompetentnych w sprawie okupacji wojskowej. Natychmiast Niemcy mają wprowadzić w życie zalecany plan, zaś zarządzenia wyjątkowe zostałyby wprowadzone ponownie jedynie na wypadek jawnego uchybienia warunkom, które za wspólną zgodą zostały przyjęte. W podobnym wypadku będzie rzeczą jasną, że do rządów państw będących wierzytelkami Niemiec, należyć będzie określenie charakteru sankcji, jakie mają być zastosowane.

Rzeczoznawcy dodają, że jeżeli system ekonomiczny, istniejący obecnie na obszarach okupowanych, zostanie zmieniony, to według ich jednogłośnej opinji, spłata odszkodowań powinna być dodatkowo zapewniona przez odpowiednie gwarancje, opierające się na miejscowej produkcji.

Wywłaszczenia na Łotwie.

Sejm łotewski uchwała w drugim czytaniu wywłaszczenie bez żadnego odszkodowania, ostatnie czytanie 14-go kwietnia.

Po trzydniowych debatach, dnia 3-go kwietnia Sejm łotewski uchwałił w drugim czytaniu, większością 45-ciu głosów przeciw 30-tu, przy 2-eh od głosowania się powstrzymujących, że żadnego odszkodowania za wywłaszczone ziemie się nie należy.

Charakter przemówień był gwałtowny i przebieg całej sprawy wykazał z całą jasnością, że Łotyszom chodzi nie o względy natury gospodarczej, lecz o zniszczenie kompletne całej klasy większych właścicieli, między którymi niema wcale Łotyszów, lecz są włącznie Niemcy, Polacy i nieco Rosjan. Nieetykalność większej własności, pozostała w ręku Łotyszów, została zagwarantowana przez specjalne omówienie w ustawie o reformie rolnej. Zwrócenie uwagi, że bezpłatne wywłaszczenie zle wrażeń wywrze zagranicą, nie miało wcale znaczenia. Wspomnieli o tem tylko Niemiec, baron Firks oraz jeden z postów ze Związku Włościańskiego, Albering. Inni podkreślali, że na zagranicę niema co się oglądać, gdyż jest przykład Rosji Sowieckiej, którą Anglja tylko co uznała de jure, (poseł Muszewitz), że to są wewnętrzne rozrachunki narodu łotewskiego z odwiecznym wrogiem, do czego zagranicę mieszać się nie ma prawa (poseł Zeelen), że na zagranicę niema się czego oglądać, bo Łotwa już sobie uformowała o sobie zagranicą najlepszą opinię (poseł Trasun młodszy). Poseł z frakcji rosyjskiej Koreski, stwierdziwszy, że najwyższe z norm odszkodowania, które proponowała partja p. n. Związek Włościański, stanowi za i hektar wartość 41 jaj, przyczem suma ta (400 — 525 rb. łot.) wydawana byłaby nie gotówką, ale w obligacjach Banku Agrarnego w ratach rocznych w ciągu 41 lat, co wyniosłoby po jednym jajku za każdy hektar. Inny mówca przyrównał proponowaną wysokość odszkodowania za 1 hektar do wartości 3-eh pudełek papierosów (poseł Kłwne). Lecz głosy te ginęły bez żadnego echa. Atmosfera do tego stopnia nasyconą była duchem nienawiści i zemsty, że cała frakcja niemiecka w liczbie 6-ciu osób, złożwszy oświadczenie, że wobec takiego stawiania sprawy, pozostawiają zatwierdzenie sprawy samym Łotyszom, — ostentacyjnie wyszli z sali przed głosowaniem.

O własności obywateli obcych

Uwaga

Panowie Kupcy i Przemysłowcy

zechoją pamiętać, że jest czas najwyższy dawać ogłoszenia świąteczne! Nakład „Słowa” obecnie jest znacznie zwiększony, ogłoszenia więc umieszczone w piśmie tem przynoszą zysk p. p. Kupcom i Przemysłowcom.

Ogłoszenia przyjmuje Administracja od 9 do 3 po poł. za wyjątkiem świąt.

Polska a Szwecja.

Władysław Konopczyński: „Polska a Szwecja”. Od pokonu oliwskiego do upadku Rzeczypospolitej. Wydawnictwo Kasyim. Mianowskiego. Warszawa. 1924.

Nie pierwsze to w literaturze historycznej zestawienie dziejów Polski i Szwecji. W okresie zamkniętym niemal w identycznych ramach chronologicznych: nad Melarem od śmierci Karola XII-go (grudzień 1718), do królewskiego zamachu stanu z dn. 19 sierpnia 1772, zaś nad Wisłą od zamknięcia sejmku, zwanego „niemym” (lutycy 1717), do pierwszego traktatu podziałowego z 5 sierpnia 1772-go.

Wrażenie podobieństwa duże... Paralela nęcąca... Kontrasty ogromnie interesujące... Te też wdzieczne zadanie zestawienia dziejów Szwecji i Polski w XVIII stuleciu podjął prof. Wł. Konopczyński po całym szeregu takich poprzedników jak Sołowejew, Torel, Korzon, Askenazy, Tengberg, Malmström, Almquist, Lagerroth.

państw nie było wcale mowy. O Polakach raz tylko wspomniano (poseł Zeelen) mianowicie powiedziano, że to, co Mejerowicz obiecał Polakom w sprawie odszkodowania, to jest jego prywatną rzeczą, — zresztą w tym lub owym wypadku z lojalnym obywatelem obcego państwa możliwe, że doszlibyśmy do jakiegoś takiego porozumienia. (dosłownie).

Należy tu najwyraźniej podkreślić, że porachunki Łotyszów z Niemcami, a porachunki z Polakami są

całkiem odmięnej natury, a mianowicie, Łotwa, jeśli chodzi o oddanie historycznej sprawiedliwości, powinna nietylko nie skrzywdzić obywateli polskich, ale z wdzięcznością wyróżnić, gdyż nietylko że Polacy nigdy nie ciemiężyli ludności łotewskiej w 1905 — 1906-m roku, lecz dali dowód najwyższej życzliwości dla nowopowstającej Łotwy w 1920-m roku, odwołującą krwią swoich żołnierzy Inflanty i dodając wspianiatomyślnie ten kraj Łotwie.

TELEGRAMY.

Persja zostanie monarchją.

BELGRAD. 8. IV. Nadeszły wiadomości, iż prezydent ministrów w Persji Riza-Chan, a faktyczny dyktator tego państwa, który do ostatnich czasów był gorącym zwolennikiem republiki, zmienił kategorycznie swe przekonania. Po naradzie jaką odbył premier z ulemami, wydał on odezwę do ludu, w której zaznacza iż ustroj republikański nie da się pogodzić z zasadami islamu, i każdy, kto za ustrojem republikańskim w Persji będzie obstawał, podlegnie surowej karze.

Jak wiadomo, po detronizacji dotychczasowego szacha, na tron wstąpił dwuletni syn jego, za którego rządzić będzie regent.

Szaullsi przeciw Watykanowi.

KOWNO. 10. IV. (PAT.) Organ strzelców litewskich „Trinitas” atakuje ostro ks. delegata papieskiego na Litwie, za to, że nie zniósł w klasztorze benedyktyńskim w Kownie, mimo usunięcia stamtąd zakonnie Polek, nabożeństwa w języku polskim.

Kewno zbiera złoto.

KOWNO. 9. IV. (PAT.) W tych dniach Bank Litewski zakupił złota za 3 i pół miliony litów, co pozwoli do zwiększenia emisji pieniężnej.

Kłajpedzianie przeciw zarządzeniom Kowna.

KŁAJPEDA. 9. IV. (PAT.) W związku z mianowaniem Komisarza Kościelnego na obszarze kłajpedzkim, tutejszy Wydział Synodalny powziął następującą rezolucję — Wydział Synodalny protestuje przeciwko mianowaniu Komisarza Kościelnego, widząc w tem zerwanie układu, zawartego z najwyższą ewangelicką Radą kościelną, oraz złamanie praw kościelnych, żąda odroczenia mianowania Komisarza Kościelnego do czasu wyboru sejmiku kłajpedzkiego i Dyrektora Krajowego.

Po wyroku na profesorów kijowskich.

MOSKWA. 9. IV. (PAT.) Rosyjska Agencja Telegraficzna donosi, że wczorajszy telegram Poincarego do Czelczyna wywołał w kołach sowieckich ogromne zdziwienie. Stiekłow nazywa telegram Poincarego „bezwestnym mieszańcem się do wewnętrznych spraw Rosji sowieckiej”.

Aresztowanie 10 komunistów — terrorystów.

Grasująca na Łotwie banda terrorystów, komunistów, składająca się z 10 ludzi, silnie broń palną uzbrojonych, na czele których stał niejaki Jan Wiesiński, została ostatnimi czasy ujęta i uwięziona. (Balt)

Nowy dowódca armji łotewskiej.

Stanowisko głównego dowódcy armji łotewskiej objął dzielnym generał p. Radziński. (Balt)

Niemcy o propozycjach biegtych.

BERLIN. 10.4. (PAT.) Ogłoszony tu został półurzędowy komunikat, który zaznacza, że sprawozdania rzeczoznawców dają pole do dyskusji, jednak, jak zarzuca wspomniany komunikat, wymagania tam zawarte są stanowczo zbyt wygórowane.

Upośledzenie Wilna przez Warszawę występuje na każdym kroku. Oto naprzekąd Wilno otrzymało liczbę paszportów ulgowych mniejszą, aniżeli jakiegokolwiek miasto Rzeczypospolitej, liczbą taką samą jak Nowogródek. A przecież życie wielu obywateli Wilna organizmie jest związane z koniecznością wyjazdów chociażby na Łotwę, przecież Wilno jest stolicą województwa położonego na granicy, przecież Wilno wreszcie jest jednym z większych miast Rzeczypospolitej. Upośledzenie to jest zupełnie oburzające!

Premjer Grabski przerwał audjencję gdy mu ktoś powiedział, że „pod tym względem w Rosji było lepiej”. A czyż pod względem paszportów zagranicznych w Rosji nie było lepiej. Czy Rosja zapatrywała się na wszystkich swoich poddanych, adolnych do noszenia broni, jako na kandydatów na deserterów. Czyż nie jest ironią, że oficer rezerwy, kawaler Virtuti Militari, musi się starać o pozwolenie wyjazdu zagranicę w P. K. U., który te urząd decyduje czy ma do czynienia z chęcią deserccji, czy też nie.

Przeciw Sowietom.

Powstanie w Turkestanie.

LONDYN. 9. IV. (PAT.) Otrzymo tutaj wiadomość z Rygi o wzmożonym ruchu antysowieckim w Turkestanie, zagrażającym serwowaniem kontaktu Turkestanu z Sowietami. Według tejże wiadomości ruch ten opiera się na 30.000 tys. doskonale wyekwipowanej armji.

RYGA. 9. IV. (PAT.) Łotewska agencja telegraficzna donosi z Moskwy, że w Turkestanie wybuchło wielkie powstanie. Wśród powstańców znajduje się około 2000 oficerów carskich. Powstańcy zajęli rzekomo okolicę położoną na południowo-wschód od Taszkientu i zatakowali przednią straż armji czerwonej. Według tychże doniesień cała ludność sympatyzuje z powstańcami.

Prof. Ignacy Kossowicz.

Pan Michał Bronsztejn nadesłał list do naszej redakcji, w którym dyskutuje z poglądem naszego współpracownika p. Czesława Jankowskiego. List ten zamieszczamy w całości.

Świetny feljetonista, p. Czesław Jankowski, omawiając w Nr 77 „Słowa” nowowydany przekład wierszy Horacego, pióra prof. Czubka, sięgnął do skarbicy własnych wspomnień i z jej głębin wydobyl na światło dzienne sylwetę dawno już zapomnianego prof. jez. greckiego na uniwersytecie warszawskim, Ignacego Kossowicza. A sylweta ta w oświetleniu jego ucznia stała się tak sympatyczną, tak ujmującą i piękną, że każdego czytelnika może... w błąd wprowadzić co jdo istotnej wartości duchowej i powagi naukowej pana profesora.

Rozumieć, że gorące umiłowanie samego przedmiotu przystąpiło przed wzrokiem młodego studenta i rozentuzjazmowanego poety wszystko, co wówczas o przeszłości pedagoga warszawskiego z ust do ust niewątpliwie podawać musiano. Czas natomiast powstał jego jeszcze bardziej wybielił i uszlachetnił.

Tymczasem osoba Kossowicza z jego przeszłością bardzo „pochmurną”, lecz nigdy górną, bynajmniej nie należy do pocztu mężów zastawionych, o których zwykła ze czcią wspominać należy.

Syn ubożego księdza unickiego z pow. Braclawskiego, po skończeniu szkoły XX. Pijarów w Polocku, wstąpił w r. 1826 do Seminarjum Głównego Wileńskiego, w którym w r. 1830 otrzymał święcenia kapłańskie i stopień magistra filozofji. W styczniu 1831 r. wysłany na dalsze studia nad językami starożytnymi do uniw. petersburskiego, uzyskał w nim w grudniu 1832 r. świadectwo nauczycielskie i od marca r. 1833 do końca grudnia 1834 wykładał język i literaturę grecką, oraz wymowę kaznodziejską w seminarjum duchownem w Polocku.

Miłośń do polockiej zakonniczbazylianki Zaleskiej spowodowała przejście d. 14 paźdz. 1834 r. na prawosławie i zrzućenie sukni kapłańskiej, co również z tego samego powodu uczynił serdeczny przyjaciel i kolega Kossowicza z seminarjum wileńskiego, Placyd Jankowski, znany w literaturze polskiej pod pseudonimem John of Dycalp.

Po ożenieniu się z ex-mniszką Zaleską, za protekcją Józefa Siemaszki i jego współpracownika, biskupa Szmaragda, otrzymał w d. 15.I 1835 r. nominację na starszego nauczyciela jez. greckiego w gimnazjum w Krożach na Żmudzi. Jednocześnie z nim nastano do Kroż kilku innych podobnych do Kossowicza przechrztów, jako pionierów gwałtownie zainaugurowanej po powstaniu listopadowym rusyfikacji sławnej szkoły.

Zachowanie się jego na tem stanowisku budziło powszechne oburzenie. Współczesny rękopiśmienny „Opis dzienny” gimnazjum Krożkiego (własność niegdyś Kleofasa Dymowsy, później syna jego Lubomira) z odrasłą zanotował, jak to ex-ksiądz „publicznie na lekcjach urągał z religji, nazywając ją czczym wymysłem”.

Nic też dziwnego, że droga jego życia w Krożach nie samymi kwiatami była usłana i że Kossowicz po trzyletnim w nich pobycie, wystarszawszy się o przeniesienie z okręgu nauk, wileńskiego do okręgu moskiewskiego w grudniu 1838 r.

ucieki ze świętej Żmudzi do przybranej ojczyzny, otrzymawszy posadę nauczyciela jez. greckiego w gimn. Smoleńskim.

Później uczył w gimn. w Moskwie, od r. 1849 był inspektorem gimnazjum w Riazaniu i Włodzimierzu, od r. 1862 znowu uczył jez. greckiego w VI-em gimn. petersburskim, aż oto po wieloletniej tułaczce znalazł trwałą przystań w Warszawie, zostawszy 24 grudnia 1870 docentem etatowym literatury greckiej w uniwersytecie. Zaprzagnął wszakże zostać profesorem i w tym celu sięgnął po doktorat, który zdobył za pomocą protekcji, bezcelności i... lez.

Znakomity prof. uniw. Kłowski Modestow z rozpoczyna wspomina o nieuctwie Kossowicza, lichej jego dysertacji i skandalicznej jej obronie. Odrzućoną przedtem przez uniwersytet petersburski i charłakowski rozprawę „De Horatio lyrico poeta” przywiózł Kossowicz do Kijowa. Sam też, według Modestowa, o twarzy pijaka i nieprzyjemnym głosie, czynił wrażenia odpychające. Względy naukowe zostały zwyciężone przez wpływ brata jego, Kajetana, ogólnie szanowanego uczonego orientalisty, zabiegi dziekana Sielina, wreszcie żwawe błagania samego Kossowicza, który po długich mękach wywoził wreszcie w grudniu 1871 r. z Kijowa do Warszawy upragniony doktorat literatury rzymskiej. Jakoż w roku następnym awansował na profesora nadzwyczajnego i w r. 1873 — zwyczajnego, zdumiewając szybkością tych awansów.

Takim w rzeczywistości był ów „stary, zacny profesor Kossowicz! Nasz szajpocziwszy Białorusin z mińskich stron”.

Michał Bronsztejn.

Rocznica Słowackiego.

W kwietniu przypada 75-ta rocznica zgonu J. Słowackiego. Społeczeństwo polskie uczciło już dwa razy rocznicę śmierci wielkiego poety uroczystymi obchodami, pierwszy raz w r. 1899 pięćdziesiątą, drugi raz w r. 1909 sześćdziesiątą; obecnie po raz trzeci słożyliśmy hołd nieśmiertelnemu Królowi Duchowi w 75-tą rocznicę zgonu, tym razem wszyscy w Polsce niepodległej. Istniejący we Lwowie „Komitet budowy pomnika Słowackiego” podejmując myśl uczczenia poety w rocznicę zgonu, zwrócił się do wszystkich instytucji kulturalnych na obszarze całej Polski z gorącym wezwaniem urządzenia uroczystych obchodów. Komitet nie wątpi, że myśl ta znajdzie żywy odzew wszędzie, że przedewszystkiem w szkołach wszelkiego typu odbędą się stosowne obchody.

Posatem podjął komitet akcję wzniesienia pomnika Słowackiego we Lwowie, pierwszego publicznego pomnika poety na ziemiach polskich, akcją wskutek wojny światowej przez pewien czas zahamowaną. Komitet żywi niepionną nadzieję, że mimo zmienionych warunków obecnych myśl poruszona przez siebie zdola przeprowadzić. Składki na rzecz pomnika przyjmuje komitet (pod adresem prof. Dr. Wiktora Hahna, we Lwowie, Dwernickiego 9) i redakcja dzienników. Przedewszystkiem liczy Komitet na dochody, wysłane z obchodów ku czci poety, urządzonych w kwietniu.

O przedrukowanie tego komunikatu uprasza się wszystkie piśmnia miejscowe i zamiejscowe.

skrupuły konstytucyjne. Była to przenikliwość: polityka i filozofia. Czui, wiedział, że naród polski nie pójdzie jemu tak na rękę, nie poprze go tak, jak poparł naród szwedzki króla Gustawa. „Przykład króla szwedzkiego — są właśnie słowa Stanisława Augusta — jest piękny, wielki, porywały; złożyłem mu już hołd mego uwielbienia, ale zdolność i odwaga Gustawa miały za sobą poparcie okoliczności”.

Paralela, o której mowa, nie sięga w zamierzonej dziedzinie stosunków polsko-szwedzkich. Naracja prof. Konopczyńskiego rozpoczyna się dopiero od momentu, kiedy Szwecja, wyniesiona na stanowisko mocarstwa kontynentalnego przez pokój Westfalaki, oraz wiekopomne czyny wojenne Karola Gustawa, stała u szczytu potęgi i chwały. Wówczas też i Polska jaśniała pełnym blaskiem mocarstwowym — w przededniu swego państwowego zmierzchu.

Zawierano pokójw Oliwie. Polska traciła na rzecz Szwecji Lifiandję i Estonję. Naród polski, co za fatal-

na radą Zamoyskiego zaprosił był do siebie na tron latoroś dynastji Wasów, zbierał oto żniwo bratania się polsko-szwedzkiego. Bałtyk, przez który miano przerzucić most z nad Wisły do Stokholmu, o mało, że się nie stał... wewnętrznym jeziorem szwedzkim.

Politycy, przy pomysłnym zbiegu okoliczności, wyrównali przepaść wyrzniętą między Polską a Szwecją mieczem Karola Gustawa. Stało się nawet wcale ściśle przymierze polsko-szwedzkie.

Zaledwie jednak nad Sobieskim zamknął się grób, Szwecja jąta dokładać wszelkich starań, aby w Polsce wzmocnienie monarchizmu — nie nastąpiło. Nie znaczyło to oczywiście — tłumaczy prof. Konopczyński — aby dyplomacja szwedzka śle życzyła narodowi polskiemu. Badała aspiracje ciała elekcyjnego (czytać należy: szlachty naszej). Cóż kiedy — pisze sam prof. Konopczyński — ciało owo nigdy nie okazało się tak niegodnym swej wolności, jak w roku 1697-mym!

Cóż czyni Szwecja? Wobec gwałtownego wjazdu Au-

przywrócił równowagę między trenom i wolnością i uratował Szwecję. Polski „zamach na wolność szlachecką”, dokonany 3-go maja, nie uratował Polski. Przyszedł zapóźno. (Poseł Suchorzewski, opłakanej pamięci, dął się i gardłował w sejmie, że konstytucja 3-go maja czyni zamach na wolność szlachecką „na sposób szwedzki”. Czemuż, ach, czemuż racji nie miał! Czemuż nasz król Stanisław August nie miał szwedzkiej energii i mocy i determinacji Gustawa z rodu Holstein-Gottorpów! Czemu, jak on, w napęczniały wrzód anarchicznego możnowładztwa nie ciał mieczem swoim monarszywu.

Gdy go blagano na klęczkach aby pozwolił zrobić to, co uczynili Szwedzi dla swego dzielnego króla odpowiedział tonem rezygnacji. — Zdała odemnie z tą pokusą! Nie zapomniałem swej przysięgi na pacia ewentala.

Prof. Konopczyński utrzymuje, że nie była to żadna ze strony Stanisława Augusta tchórnliwość, słabość woli, niechęć... Sparaliżowały — pisze — jego wole nie żadne

TEATR WIELKI.

KRONIKA

Królowa Tango.

Wtorek w 3 ch aktach Franciszka Lehara.

PIATRKB Dział Makarogo Jutro Wiktor

Wschód g. 4 m. 52 Zachód g. 6 m. 24

WILENSKA.

pełną nowością u nas była... nie tutaj wystawiona operetka... niezwykłe popularnego kompozytora „Wesołej wdówki”.

Może być dla czytelnika interesujące dowiedzieć się, że ta sama muzyka była już przez Lehara zastosowana do innej operetki, która się nie utrzymała na scenie...

Próbę p. Elny Gistedt, która opierała się w całej krasie swej niezrównanego talentu... dając mistrzowską kreację w trudnej roli i wprawiając w zdumienie swych starych wielbieli...

Gustowne dekoracje p. E. Karnieja, oraz bardzo starannie przygotowane i efektowne przedstawienie, z wyjątkiem paru drobnych szczegółów, ładnie wyreżyserowane przez p. N. Sawickiego...

Michał Józefowicz.

General Florescu, szef oddziału operacyjnego rumuńskiego sztabu generalnego, będzie dziś podejmowany obiadem przez prezydenta miasta p. Witolda Bańkowskiego...

Nominacja. P. Prezydent Rzeczypospolitej zamianował: prof. Mieczysława Gutkowskiego profesorem nadzwyczajnym skarbowości i prawa skarbowego na uniwersytecie Wileńskim.

Periustracja sił kobiecych w zakładach wojskowych. W związku z zapowiedzianą periustracją sił kobiecych w zakładach urzędów wojskowych, które to miały być zastąpione inwalidami i zdembilizowanymi wojskowymi...

Z Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy. Na dzień 10 kwietnia zarejestrowano 1080 bezrobotnych, w tem 744 mężczyzn i 286 kobiet.

Godziny rozpraw sądowych. Minister sprawiedliwości wydał do prezesów i prokuratorów okręgów apelacyjnych okólnik, w którym zwraca uwagę na konieczność ścisłego stosowania się do przepisów w sprawie wyznaczania godzin rozpraw sądowych.

Stawki dla dozorców domowych. Inspektor pracy ustalił na miesiąc kwota dla dozorców domowych następujące stawki: na ulicach 1-ej kategorii w domach 1-ej klasy 44 mil. 318 tys. mk.

Choroby zakaźne w Wilnie. W ubiegłym tygodniu zachorowało w Wilnie na tyfus plamisty 3, brzusznym 3, płuńcem 4, odrą 3, różą 1, i grypą 4 osoby.

Na wczorajszym posiedzeniu Rady Miejskiej uchwalono nabyć dla elektrowni wileńskiej dwóch motorów zastępczych i dynamo-szyny od firmy niemieckiej „Otto Deutz” za 54,000 dolarów.

Wyjazd delegacji kupców wileńskich do Warszawy. Wczoraj, dn. 10 kwietnia, wyjechała do Warszawy delegacja kupców wileńskich, która ma złożyć na ręce prezydenta Rady Ministrów p. Grabskiego memorandum w sprawie krytycznego położenia kupiectwa z powodu ciężarów podatkowych.

Z Kasy Chorych. W dniu 9 kwietnia odbyło się posiedzenie Rady Kasy Chorych. Na zastępce przewodniczącego Rady zamiast dr. Rafeza, który wszedł w skład zarządu, wybrano p. J. Myszkowskiego.

Kursy rolnicze w pow. Dunikowskim. W miasteczku Łuczaj, pow. Dunikowskiego z Wileńskiej, dzięki inicjatywie i staraniom prezesa Kółka Rolniczego w Łuczaju, miejscowego proboszcza ks. Sadowskiego...

W sprawie lokalu Kasy Chorych, Rada upoważniła Zarząd do powzięcia starań w celu zostawienia Kasy Chorych w lokalu, który obecnie zajmuje, włącznie do kupna nieruchomości za odpowiednią cenę.

Wieloletni wykładom historii polskiej, które wygłaszał kierownik miejscowej szkoły powszechnej pan Mohl.

Zainteresowanie, jakie kursy te wzbudziły, dowodzi już chociażby ilość słuchaczy. Duża sala szkolna stała się wypełniona całkowicie, pomimo wiosennego bezdroża...

W drugim dniu kursów, zeszycyli je swą obecnością i byli podczas

Zebranie delegatów związków ziemian Ziemi Wileńskiej. Na skutek uchwalenia przez Radę Ministrów nowych wpłat na rzecz podatku majątkowego, Rada Wojewódzka Związków Ziemian Ziemi Wileńskiej zwróciła się do oddziałów kresowych Związku Ziemian z prośbą o wystąpienie delegatów...

Celem zebrania tego będzie omówienie sytuacji ziemianstwa kresowego, wywołanej zarządzeniami podatkowymi, oraz powzięcia rezolucji.

Goście ze Szwecji. Wczoraj nadeszła do Wilna wiadomość, że w tych dniach zawitają tu panie: baronowa Józefina Armfelt z siostrą p. Wandą Pomian.

Wandzie Pomian i jej 260 odczytań, wygłoszonych w Szwecji o Polsce, zamieszciliśmy niedawno dłuższy artykuł „Kurjer Warszawski”...

Dziś, z okazji nieoczekiwanej wypowiedzi przyjaźni bar. Armfelt i p. Pomian (jakoby mają spędzić w Wilnie święta Wielkanocne), rzucamy myśl ugotowania im tutaj serdecznego przyjęcia.

„1000-lecie Polski”. Celem uczczenia rocznicy tysiąclecia Polski, staraniem Zarządu Głównego Polskiej Macierzy Szkolnej (Warszawa) ukaza się pod powyższym tytułem pamiętkowo-jubileuszowe dzieło (nakład wydawnictwa „Odrodzenie Polski”).

Wieloletni wykładom historii polskiej, które wygłaszał kierownik miejscowej szkoły powszechnej pan Mohl.

Wieloletni wykładom historii polskiej, które wygłaszał kierownik miejscowej szkoły powszechnej pan Mohl.

rek; komplet 10 egz.—80 milionów; komplet 5 egz.—40 milionów; komplet 3 egz.—25 milionów.

Teatr Polski (Lutnia), Dziś po raz ostatni grana będzie sztuka Frondała „Człowiek który zabił”...

Występy E. Gistędy i K. Dembowskiego. Dziś znowu rekordowa „Królowa Tango” z E. Gistędy, M. Grabowską, K. Dembowskim, M. Dowmauntem i N. Sawickim...

Popołudniówka w Teatrze Wielkim. W niedzielę o g. 4-ej pp. ukaza się dawno niegrana operetka „Taniec szczęścia” po cenach znizowanych.

Koncert. W niedzielę 13 kwietnia odbędzie się „Domu Oficera Polskiego” (Mielkiewicza 13) koncert przy łaskawym udziale pp. Konstancji Święteckiej, Marii Toczyńskiej (śpiew, duety), Marii Klekiet (fortepian) Janiny Samorokowej (melodeklamacja)...

Zabójstwa. Dn. 9 b. m. przez nieznaną sprawców w lesie rządowym w pobliżu wsi Procelesyński gm. Mało-Soleczaniek został zabity gajowy Piotr Woronowicz.

W niedzielę 13 kwietnia o g. 4-ej pp. przedstawienie dla młodzieży po cenach znizowanych: „Złote więzy” L. Rydla.

TEATR WIELKI (na Pohulance). DZIŚ „Królowa Tango” Operetka Lehara z udziałem E. Gistędy i K. Dembowskiego. Początek o g. 8 w.

W niedzielę 13 kwietnia, o g. 4 p.p. przedstawienie po cenach znizowanych: „Taniec szczęścia”. Operetka Stolza.

Ostatni poseł szwedzki opuścił Warszawę w lutym 1795-go. Tegoroczny rok w lipcu opuścił Stokholm ostatni poseł Rzeczypospolitej Polskiej Jerzy hr. Potocki.

Czesł. Jankowski.

gusta II-go Sasa na królestwo polskie pod patronatem trzech czarnych orłów, rząd szwedzki pozostał biernym, wyczekującym świadkiem.

Nastąpiła epoka Karola XII-go, epoka wojny Polonoję, co Rzeczypospolitej naszej, uwikłanej w to nieczyste dzieło, przyniosła małe co mniejsze straty niż wojna kozacko-szwedzko-moskiewska za Jana Kazimierza.

Stanisław August nie był Gustawem III-cim; wszystko co działo się, gdy zaczęła Rzeczpospolita rozpadać się na trzy zabory, działo się słowem i piórem; były to raczej gesta niż męskie czyny.

Postanawia wcale nie reagować. Skoro Rzeczpospolita przez własne wewnętrzne rozterki sama postawiła się w niemożności ratunku, to Szwecja nie ma obowiązku darmo narażać się na zgubę pod ruinami Polski.

Prof. Konopczyński tłumaczy i udawadnia, że król Gustaw mimo szczyrych chęci nie mógł z racji okoliczności politycznych, w których znajdowała się wówczas Szwecja, nie dać Polski użycie. Na odwrót, Polska odegrała wobec Szwecji rolę—piorunochroń.

Król Gustaw, jak wiadomo, miał wielką ochotę zostać królem polskim po śmierci Poniatowskiego. Kandydatem jego upadła z kresem. Wówczas, niezaproponowany na tron polski i urażony tem do głębi, gotów był król szwedzki wziąć udział w ewentualnym rozbiore Polski (zagarniając np. Kurlandję).

lubie nabytków okupowanych ruiną strony trzeciej, która nas nie pokrzywdziła. Taka jednakże była moc okoliczności, że można zostać zmuszonym do uczestnictwa i do współdziałania w ich (Katarzyny i Fryderyka) nieprawości, zwłaszcza gdy oni biorą na siebie całe odium a nam się dostaje owoc.

Oczywiście, że przy takich nastroszących mowy już być nie mogło o jakiegokolwiek wspólności interesów polskich i szwedzkich. Do uczestnictwa Gustawa III-go w rozbiorach Polski nie przyszło, stanął on jednak po stronie Katarzyny II-giej—przeciwko Francji rewolucyjnej.

ryjska 73). Wezwany na miejsce wypadku lekarz pogotowia udzielił poszkodowanej pierwszej pomocy.

Strasie. Dn. 10 b. m. otrai się niewyjaśnioną trucizną 60 letni Chaim Sznapatajer (Jeziorna 5). Lekarz pogotowia odwiózł desperata do szpitala św. Jakóba.

Nieostrożność Dn. 9 b. m. biorąc wodę ze studni zranił sobie rękę 13 letni Bolesław Gintowt (Antokol 37). Poszkodowanego lekarz pogotowia odwiózł do szpitala na Antokolu.

Kradzieże. Wacławowi Limanowskiemu (w. Kominy) skradziono ze strychu bielizny na sumę 650 mil. mk.

Andrzejowi Romankiewiczowi (Zygmuntowska 4) skradziono różne rzeczy na sumę 1 i pół miljard. mk.

Zelikowi Kowalewskiemu (Mickiewicza 22) skradziono ubrania wartości 1 i pół miljard. mk.

Januszowi Konarzewskiemu (Gazowa 4) skradziono bielizny na sumę 600 mil. mk.

Z CAŁEJ POLSKI.

Pożar fabryki w Łodzi. Onegdaj o g. 6-ej rano wybuchł pożar w przedsiębiorstwie Angersteina, zatrudniającej kilkuset robotników. Przedsiębiorstwo spłonęło doszczętnie. W czasie akcji ratunkowej padła ofiarą płomieni trzech strażaków i między nimi naczelnik jednego z oddziałów łódzkiej straży ogniowej, p. Kamieński. Zwęglone zwłoki tych trzech ofiar odnaleziono dopiero po ugaszeniu pożaru. Straty wynoszą kilkaset tysięcy dolarów.

Wykrycie składu bomb. Z Warszawy donoszą; Komisarjat 3-ci, o-trzymawszy poufne doniesienie, że w jednej z komórek domu Nr. 56, przy ul. Wojskiej są przechowywane bomby, zarządził tam rewizję i rzeczywiście w komórce, należącej do właściciela sklepu Wojciechowskiego, znaleziono w koszyku, przykryte starannie gazetami 28 bomby, z tych część należy do typu niemieckiego, a 17 sztuk do typu francuskiego. Wojciechowskiego a-resztowano.

ZE ŚWIATA.

Wypadki i katastrofy. Pisma angielskie donoszą; Ubiegłej nocy dało się odczuć w księstwie Derby

trzęsienie ziemi, które wyrządziło materialne szkody. Ofiar w ludziach nie było.

Z Madrytu donoszą; Na przejeżdżający przez tor kolejowy ciężarowy samochód wojskowy najechał pociąg, zabijając 4-eh żołnierzy i raniąc 5.

„Matin“ donosi z Brukseli, iż parowiec amerykański, „West-Suskip“, przybywający z Bostonu, oraz parowiec belgijski, „Siera-Granda“, zdążający do Antwerpii, zderzyły się przy wejściu do portu antwerpijskiego. „Siera-Granda“ peszedł na dno. Cała załoga ocalała. (Pat.)

ŻYCIE EKONOMICZNE.

Kurs franka waloryzacyjnego na dzień 11-12 kwietnia 1800000 m.

Przemysłowcy tytoniowi zgłaszają ofertę sprzedaży fabryk rządowi. Pisma łódzkie donoszą; właściciele fabryk prywatnych tytoniu zgłaszają się masowo do rządu z ofertami sprzedaży swych fabryk w związku z wprowadzeniem w życie ustawy monopolowej tytoniowej.

Kilka z największych fabryk, tak warszawskich jak i prowincjonalnych, przejmie w najbliższych dniach Skarb Państwa drogą wykupną.

Handel - a złoty polski. W handlu daje się obserwować pomysłny objaw przystosowywania się do wprowadzanej nowej waluty.

Hurtownicy, którzy kalkulowali i sprzedawali towary swe w dolarach lub innych walutach zagranicznych, obliczają je już obecnie w złotych polskich, dając detalistom podstawę do wyznaczania cen w złotych w sprzedaży detalicznej.

Z tego powodu poważna część artykułów sezonowych jest już obecnie oznaczana w złotych polskich, która przy sprzedaży liczone są według kursu franka waloryzacyjnego. Dzięki temu, gdy w obiegu pieniężnym znajdzie się złoty polski, nie nastąpią chaotyczne stosunki w dziedzinie cen, w szczególności u-

nikniemy tendencji do sztucznej zwyczajki cen.

Niezwykłe żywienie w handlu manufakturą. Ze źródeł wiarygodnych informują, że w składach fabrycznych w Łodzi niema obecnie ani metra letniego towaru, wszystkie bowiem jest rozsprzedane. Fabryki pracują zasadniczo 6 dni w tygodniu. Wyprodukowany towar natychmiast zostaje rozsprzedany.

Ulgi przewozowe na kolejach. Rozporządzeniem Minist. Kolei Żelaznych wprowadzone zostały pewne ulgi dla przewozu drzewa i ropy. Odróżniają się w tej mierze trzy strefy: I-sza do 390 km., w której fracht oblicza się, jak dotychczas wedle VII kategorii (klasy); II-a strefa od 391-601 km., dla której obowiązuje VII lub VIII klasa taryfy kolejowej oraz III-a strefa od 601 km. wwyż, w której to strefie oblicza się fracht wedle stawek klasy VIII-ej.

Kto najwięcej zapłacił podatku majątkowego? W najlepszym stosunku procentowym wypłynął podatek majątkowy z kasy Poznań Wschód, gdzie wpłacono 159,6 proc. 1-szej raty t. j. wpłacono już część 2-giej raty przed terminem. Następnie w Kutnie wpłynęło 132,3 proc. we Włocławku 118 proc., w kasie Poznań-Zachód 119 proc., w Łukowie 111,8 proc., w Aleksandrowie 100%.

Z kas, do których podatek majątkowy wpływał dość opieszale, wymienić należy m. Sosnowiec, gdzie wpłynęło zaledwie 18 proc., Łódź 32 proc., Poznań miasto 33 proc., Lwów 30 proc., Łuck 45 proc. Kowel 50 procent.

W innych kasach wpływ całej pierwszej zaliczki wahał się od 60 do 100 proc.

Największa ilość egzekucji dokonana została w Łodzi-3,480, w Drohobyczu 1,766, we Lwowie 1194, w Terniu 1,013, w Siedlcach-854, oraz w Równem 523.

WILEŃSKA GIEŁDA

Urządowa 10 kwietnia b. r.

Table with exchange rates for various currencies: Dolary stanów Zjednocz., Londyn, New-Jork, Bilon rosyjski.

WARSZAWSKA GIEŁDA

urządowa 10 kwietnia b. r.

Table with exchange rates for various currencies: Dolary, Frank francuski, Belgia, Holandia, Londyn, Nowy-Jork, Paryż, Praga, Szwajcjarja, Wiedeń, Włochy, Frank złoty, Miljonówka, Pożyczka złota, Złote bony, Pożyczka dolarowa.

Redaktor Stanisław Mackiewicz.

Spółka Akcyjna

„PAC“ BISKUPIA 12. Wilno - - - telef. 441

Hurtownia otrzymała wyłączną sprzedaż herbaty firmy Edmund Langner i S-ka w Warszawie

Gatunki pierwszorzędnej jakości

Ceny konkurencyjne - - - - - Sprzedaż hurtowa

PIERWSZY ODDZIAŁ MIEJSKI

Wileńskiego Banku Rolniczo-Przemysłowego ul. Wielka 73 (róg Hetmańskiej). Telefony 163 i 330.

Bank Dewizowy

Sprzedaje każdemu, bez specjalnych pozwoleń wszelkie obce waluty.

Przyjmuje na r-ki bieżące i pożyczka wszelkie obce waluty oraz rosyjskie ruble w złocie. Przyjmuje na wkłady marki polskie podług kursu złotego franka szwajcarskiego.

Prócz tego bank ułatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości w godzinach od 9-2 i od 4-7.

Firma chrześcijańska. D. H. „Bławat Wileński“ ul. Wileńska, 31.

Poleca na sezon wiosenny: markizety, maślany, batysty, kretony, zefiry, swetry, wełniane i jedwabne, wełny i gabardyny na Suknie, kostjomy i płaszcze damskie, kam-gary na garnitury męskie, medepolamy i płótna prześcieradłowe i płócienna rozmaite na bieżąc, bielizna męska gotowa i na zamówienie, poduszki i koldry zawsze gotowe na składzie. Wybór wielki - ceny niskie. - Pp. Urzędnikom instytucyj rządowych i prywatnych - na RATY.

Ceny znacznie niższe.

Okazja nadzwyczajna.

Na zbliżające się święta może każdy nabyć w naszej firmie kompletów bławatnych, pierwszorzędnych firm, składających się z następujących artykułów: za sumę

65 milionów marek

- 1) 3 metry materiału na suknie, podwójnej szerokości, ostatniej mody
2) 1 obrus biały, na 12 osób w kwiaty białe b. trwałe
3) 1 prześcieradło białe pełnej szerokości, trwałe w praniu
4) ręczniki po 1 mtr. długości w kwiaty białe (trwałe)
5) 3 ręczn. kuchenne, z niebieskimi lub czerwonymi brzegami
6) 2 1/2 metra płótna białego, pełnej szerokości na koszule
7) 3 chustki białe batystowe
8) 3 pary skarpetek
9) 3 pary pończoch
10) 3 męskie batystowe chustki w kratki.

Zamówione towary wysyła się za pobraniem. Płacić się przy odbiorze

Nasz adres: Firma MANPOL w Łodzi, ul. Pemska 7.

Najtańsze źródło zakupu!!!

otrąb, siana, słomy. Spółdzielnia Rolna Kresowego Związku Ziemian

ZAWALNA 1. TEL. 1-47

KAMIENIE ŻÓŁCIOWE

Zmiękcza i usuwa bez bólu CHOLEKINAZA

H. Nemojewskiego ataki w zupełności ustają.

OBJAWY: (początkowo). Ból w bokach i dołka poidercowym (gdzie schodzą się żebra). Pobolewanie w wątrobie. Skłonność do obruszeki. Uryna ciemna i mętna lub też bezbarwna, jak woda, język obłożony. Gorycz i kwas w ustach. Objawianie gazami. Wzdęcia i burczenia w kiszczakach. Bóle i zawroty głowy. Silne zdemorowanie. OBJAWY: (podczas ataków). W dołka i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylniej - pasie, krzyżu i sięga aż pod łopatkę. Wzdęcia brzucha; rozszanie żeber i parcia na kiszczkę stołcową. Brak tchu oraz ból w plecach i klatce piersiowej (na przetrzał). Niekiedy wymioty żółcia, dreszcz, zimne poty, żółtaczka.

Blizszych informacji udziela: Aptekarz fizjolog H. Nemojewski, Warszawa, Nowy Świat 5. Sąd główny I. B. Segal Wilno.

Sprzedają w składach aptecznych i aptekach.

Makę amerykańską Patent Nelson Na worki Ryz Burma II

Konserwy rybne f. Hortensen w Gdańsku

POLECA „WILTOW“ ul. Mickiewicza 11 telef. 375.

Miłosierdziu czytelników naszych

polecamy wdowę z inteligencją, z trojgiem małych dzieci, z których jedno chore nieuleczalnie. Ofiary choćby najmniejsze „dla biednej wdowy“ prosimy nadsyłać do Administracji „Słowa“.

Sprzedaje się bryczka

parokonna Kalwaryjska 9 m. 14.

Kupuję książki

polskie do czytania w każdej ilości. Pięćdziesiątego Nr. 20 m. 2.

Akuszorka

z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 40-6.

Potrzebne jest mieszkanie

z 5-in pokoi z kuchnią Zgłaszać się: Orzeszkowej 9. Maciejewiczowa.

Osób

znających miejsce pobytu KAZIMIERZY WASILEWSKIEJ lub jej dzieci Ludwika, Elżbiety i Kazimierza uprasza się o łaskawe zawiadomienie Jana Adamowicza zamieszkałego w Rydze ul. Mały Vegesackholm Nr. 6

Spróbujcie nowej wymiennej herbaty n. 103

Fels Tea Co W. Warszawa

Nowootworzony Dom Handlowy Wacław Mołodecki Wilno, Wileńska Nr. 8 poleca różne meble: jadalnie, sypialnie, gabinety oraz garnitury klubowe Robotą solidną

Ogłoszenie!

De Rejstru Spółdzielni Sąd Okr. w Wilnie w dniu 3 kwietnia 1924 pod Nr 182 włączyło - dodatkowy wpis następujący: „Spółdzielnice Stowarzyszenie Spożywców „Samopomoc“ w Nowo-Swiecianach z odpowiedzialnością udziałami“. Podniesiono udział do wysokości 1.000.000 mk. pol. Zarząd obecnie stanowią prezes - Antoni Jakub, sekretarz Konstanty Kozłowski i Napoleon Tomaszewski - skarbnik.

Owcy oryginalne: Zwycięzca, Rychlik Sobieszyński, Teodozja, Dupawski Stieglera.

Odstawy: Zwycięzca i Ligowo. Żyto jare: Petkus Lochoh i odstew

Pszennio jare oryginalne: Czerwona Stieglera i Ostka Hildebranda oraz wszelkie inne nasiona koniaryn, traw, warzyw i roślin pastewnych

POLECA: Spółka Handlowo-Przemysłowa „P L O N“ w Wilnie, ul. Portowa 6c. depesze: Plon Wilno. Telef. 799.

Kto chce mieć dobre pieczywo na Święta Wielkanocne niech kupuje makę pszenną „5 zł. m.“ z najlepszej pszenicy w specjalnym opakowaniu 16 kg. w białych ostemplowanych woreczkach z naszymi nalepkami. Obstatunki także telefonicznie - Nr 213. Zadzajcie w sklepach: Mlyn Anglo Canadian Industrial Ltd. A. de Scherbinin, Reprezentant. W. Stefanańska 29.

SPÓŁDZIELNIA ROLNA Kresowego Związku Ziemian

Zawalna Nr 1, telef. 1-47.

Zakres działalności: Zakup i sprzedaż prod. rolnych Generalna Reprezent. Gł. Urz. Żywnościow.

Sprzedają maki żytnie. Skład paszy

Sprzedają detalicznie: owsa, otrąb, siana, słomy.

Własne piekarnie

Wypek chleba ze sprzedażą detaliczną we własnych sklepach (Uniwersytecka 1, Mickiewicza 20, Kalwaryjska 1, Portowa 22).

Wypek chleba dla szpitali, internatów, obozow, przytułków i t. p. instyt.

Dostawy rządowe

Pośrednictwo między producentami rolnymi a instytucjami państwowymi w dostawie produktów rolnych.

Składy towarowe z bocznica kolejową

Róg ul. Tarczowej i Szkaplernej telefon 4-62.

Własny tabor przewoz.

NASIONA pierwszorzędnej jakości POLECA „Sklep Rolniczy“ Szwarcowy 1 (Wielka 15) Ceny konkurencyjne.